

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue
Rakentaminen ja ylläpito

anne.ravaska@tampere.fi
katri.laihosalo@tampere.fi

sähköpostitse

Lausunto Isokuusen latuverkoston rakentamiseen liittyvistä luonnonsuojelulain mukaisista luontoarvoista

Tampereen kaupunki pyytää 5.5.2022 päivättyllä lausuntopyynnöllä Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntoa Vuoreksen Isokuusen latureittien linjauksesta. Lausuntoa pyydetään erityisesti lahkaviosammalen ydinalueiden osalta.

Reitistön suunnittelutilanne ja luontoarvot

Vuorekseen on asemakaava vaiheessa suunniteltu ulkoilu/latureitistö. Alueella on huomattava määrä luontoarvoja, jotka ovat rajoittaneet latureitin sijoittelua kaavassa. Alueelle on laadittu luontoselvityksiä kaavan laadinnan yhteydessä sekä vuoden 2021 aikana.

Reitistö sijoittuu Vuoreksen alueelle. Reittivalinnassa on pyritty sijoittamaan tuleva latu jo olemassa oleville kulkureiteille ja metsäteille. Reitin leveys on noin 6 m ja sen varrelle perustetaan valaistus. Reitin perustus tehdään mahdollisimman kevyesti poistamalla pintamaa ja pengertämällä latureitin pohja soveltuvalla puhtaalla maa-aineksella. Pintaan tehdään ohut murskekerros, joka päällystetään kivituhkalla. Pehmeämmillä kohdilla voidaan pohjan kantavuutta parantaa kaadetuilla puilla. Alueen luontainen hulevesitasapaino pyritään pitämään muuttumattomana ja veden luontainen virtaus varmistetaan riittävän suurilla rummuilla kosteikkokohdilla.

Latureittien sijoittamista varten on alueelle laadittu luontoselvitys v. 2021 (WSP Finland Oy: Vuoreksen latureittien luontoselvitys 27.10.2021), jossa kartoitettiin liito-orava, lepakko, lahkaviosammaleesiintymät, lehmusmetsiköt sekä avainbiotoopit.

Luontoselvityksen tulokset

Lahokaviosammal kartoitettiin latureitin keskilinjasta 15 m molempiin suuntiin. Latureittien luontoselvityksessä todetaan, että lahkaviosammal esiintyy runsaana Vuoreksen alueella koko kartoitusalueella ja reittien sijoittaminen havaintopaikkojen ulkopuolelle arvioitiin haasteelliseksi. Alueelle sijoittuu runsaasti lajille soveliasta elinympäristöä. Lahokaviosammalta koskevaan tarkasteluun on otettu mukaan Tampereen kaupungin laatima, koko kantakaupunkia koskeva lahkaviosammalselvitys (TreLhks 2021-selvitys). Latuselvityksen yhteydessä tehdyt tutkimukset on lisätty tähän aineistoon ja niiden perusteella on tehty alueelle lahkaviosammalta koskevat

ydinaluemääritykset sekä luokiteltu ydinalueiden merkittävyys. Vuoreksen alueen lahkaviosammaleesiintymät sijoittuvat pääsääntöisesti luokkaan merkittävä (8-10 pistettä).

Selvitysalueelta ei havaittu lainkaan **liito-oravan** jätöksiä luontoselvityksen yhteydessä. Selvitysalueella ja sen läheisyydessä havaittiin joitakin kolopuita ja muita liito-oravalle soveltuvia pesäpaikkoja. Vuoreksen metsäalueet ovat laajoja, joten liito-oravan elinympäristöksi hyvin soveltuvien elinympäristöjen välillä on toimivia puustoisia kulkuyhteyksiä. Latureitin ei arvioida heikentävän liito-oravan elinympäristön toimivuutta tai kulkuyhteyksiä. Alueelta havaitut kolopuut ja muut mahdolliset pesäpaikat suositellaan selvityksessä säästettäväksi.

Lepakkoselvityksessä selvitysalueelta ja sen välittömästä läheisyydestä löydettiin 16 kappaletta potentiaalisia lepakoiden päiväpiiloja. Latureitin toteuttaminen ei selvityksen mukaan vaikuta Särkijärven rantaan sijoittuvan lepakoiden saalistusalueen puustoon, mutta reitti tullaan kuitenkin valaisemaan. Latureitti suositellaan luontoselvityksessä linjattavaksi siten, että ainakin pysyvämmät potentiaaliset päiväpiilot (muut kuin repsottavat kaarnanaluset) kierretään ja säilytetään (kaarnanalunen, pönttö, kolo). Myös reitin valaistuksessa suositellaan huomioimaan lepakoiden esiintymisedellytykset.

Suunnittelualueelle sijoittuu luontoselvityksen mukaan 4kpl **lehmusmetsiköitä**, jotka on tulkittu luonnonsuojelulain tarkoittamiksi jalopuumetsiköiksi. Kohteet täyttävät selvityksen mukaan luonnonsuojelulain kriteerit, sillä ne ovat luontaisesti syntyneitä, ja niillä kasvaa jaloa lehtipuuta (metsälehmus (*Tilia cordata*)) vähintään 20 runkomaista yksilöä hehtaarilla. Suunnitellun latureitin keskikohta sivuaa yhden lehmusmetsikön rajausta, ja ulottuu osittain myös lehmusmetsikön puolelle. Muut alueelle sijoittuvat lehmusmetsiköt sijoittuvat noin 2,5, 5, ja 40 metrin päähän latureitistä.

Suunnittelualueelle sijoittuu selvityksen mukaan lisäksi 2kpl luonnonsuojelulain tarkoittamaa **tervaleppäkorpea**. Näistä toinen jää 35 m päähän latureitin vaikutusalueesta, mutta toisen eteläosaa suunnitellun latureitin vaikutusalue leikkaa n. 350 m² alueelta.

ELY-keskuksen lausunto

Lahokaviosammal

Lahokaviosammal on luonnonsuojelulain 42 §:n mukainen rauhoitettu, erittäin uhanalainen, EU:n luontodirektiivin liitteen II tarkoittama laji, jonka hävittäminen on luonnonsuojelulain 42 §:n mukaan kielletty. Tämä kieltö ei estä alueen käyttämistä mm. rakennustoimintaan, mutta myös tällöin on vältettävä vahingoittamista rauhoitettuja kasveja, mikäli se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Suunnittelualueelle toteutettujen maastokartoitusten perusteella lahkaviosammal esiintyy alueella yleisenä, ja latulinjauksen alle on jäämässä lajin kasvupaikkoja. Havaittujen kasvupaikkojen runsauteen

perustuen lahokaviosammalselvityksen johtopäätöksen mukaan latureittiä ei todennäköisesti voi linjata niin, ettei sille osuisi lahokaviosammalten kasvupaikkoja.

Selvitysmateriaalin mukaan latureitin linjausta on tarkistettu sammalkartoituksen pohjalta siten, että sen aiheuttamat haitalliset vaikutukset lahokaviosammalsiintymille, erityisesti lajin esiintymien ydinalueille, ovat mahdollisimman vähäiset. Esitetty latulinjaus leikkaa kuitenkin lahokaviosammalten ydinalueen ainakin kahdessa erillisessä kohdassa. Reitin rakentamisesta aiheutuvaa haitallista vaikutusta on lievennetty mm. sijoittamalla latureitti kulkemaan ydinalueella jo olemassa olevaa maastouraa pitkin.

ELY-keskus katsoo, että latureitti tulee ensisijaisesti toteuttaa siten, että se ei hävitä rauhoitetun lahokaviosammalten kasvupaikkoja alueella. Latureitin rakentamisen voidaan kuitenkin katsoa rinnastuvan luonnonsuojelulain 48 §:n tarkoittamaan rakennustoimintaan, koska reitti on alueelle laaditun kaavan mukaisesti toteutettava. Mikäli lahokaviosammalten havaintopaikkojen säilyttämisen ja latureitin rakentamisen vaihtoehdot on asianmukaisesti selvitetty ja on osoitettavissa, että latureittiä ei ole mahdollista rakentaa ilman merkittäviä lisäkustannuksia siten, että lahokaviosammalten havaintopaikkoja ei jää latureitin alle, voidaan reitti rakentaa esitetyn suunnitelman mukaisesti luonnonsuojelulain 48.1 §:n nojalla ilman rauhoitetun lajin hävittämistä koskevaa poikkeuslupaa. Perustelut asialle tulee kuitenkin esittää latureittiä koskevassa suunnitteluaineistossa.

Reitin rakentamisessa tulee hyödyntää olemassaolevia maastokäytäviä sekä toteuttaa reitti mahdollisimman kapeana varsinaisen latualueen sekä työskentelyalueen osalta. Kaadettava puusto tulisi jättää alueelle lahopuiksi.

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset luontotyypit

Suunnittelualueelle ei sijoitu tällä hetkellä ELY-keskuksen rajaamia, luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia luontotyyppisiä. Luontoselvityksessä luonnonsuojelulain mukaisiksi tulkittuihin luontotyyppisiin (lehmusmetsiköt sekä tervaleppäkorvet) kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei tulisi muuttaa latureitin rakentamisen yhteydessä niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

Liito-orava

Luontoselvityksessä ei ole löytynyt luonnonsuojelulain 49 §:n tarkoittamia liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja suunnittelualueelta. Alueelle sijoittuu kuitenkin liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä, joten mikäli hankkeen yhteydessä kaadetaan kolopuita tai muita liito-oravalle soveltuvia pesäpuita, tulee ennen puiden kaatamista varmistua, että ei hävitetä eikä heikennetä liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Lepakot

Luontoselvityksestä ei ilmene, että alueelta olisi lepakkokartoituksen yhteydessä löytynyt luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisesti huomioitavia lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Lepakoiden esiintymisedellytykset suositellaan huomioitavaksi latureitin valaistuksessa sekä lajin potentiaalisten päiväpiilojen säästämistä mahdollisuuksien mukaan.

Lopuksi mainitaan, että latureitin rakentamiseen liittyvä puuston kaataminen tulisi toteuttaa lintujen pesimäajan (1.4. – 31.7) ulkopuolella.

Lisätietoja Pirkanmaan ELY-keskuksessa antaa tarvittaessa ylitarkastaja Susanna Intke (susanna.intke@ely-keskus.fi)

TIEDOKSI

Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat - vastuualueen Luontoyksikössä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Susanna Intke ja ratkaissut yksikön päällikön sijainen Auli Suvanto. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja PIRELY/8404/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/8404/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Intke Susanna 30.06.2022 08:58

Ratkaisija Suvanto Auli 30.06.2022 08:59